

**PUHE VKP(b):n MOSKOVAN JÄRJESTÖN
AKTIIVIN KOKOUKSESSA
JOULUKUUN 6 p:nä 1920**

Toverit, suureksi mielihyväkseni, joskin myös ihmeekseni, mikä on myönnettävä, olen pannut merkille, että kysymys toimiluvista herättää suurta mielenkiintoa. Joka puolelta kuuluu ääniä, ja niitä kuuluu pääasiassa alimpien kerrosten keskuudesta. Kysytään, että kuinka se niin on: karkotimme omat riistäjät, mutta kutsumme vieraita?

On ymmärrettävää, miksi nämä äänet tuottavat minulle mielihyvää. Jos kerran alimmat kerrokset ovat alkaneet pelätä entisten kapitalistien mahdollista paluuta ja tämän pelon aiheuttajana on ollut sellainen melko toisarvoinen toimenpide kuin toimilupadekreetti, niin yhä vieläkin tajutaan siis erittäin selvästi, kuinka vaarallista kapitalismi on ja kuinka suuria vaaroja piilee taistelussa sitä vastaan. Tämä on tietenkin suurenmoista ja suurenmoista eritoten sen vuoksi, että pelko on lähtöisin niin kuin jo mainitsin alimpien kerrosten keskuudesta.

Tärkeimpänä poliittisena näkökohtana toimilupakysymyksessä — ja tässä suhteessa on olemassa sekä poliittisia että taloudellisia näkökohtia —, tärkeimpänä poliittisena näkökohtana toimilupakysymyksessä on sääntö, jonka olemme omaksuneet teoreettisesti ja jota olemme soveltaneet käytännössä ja joka on vielä kauan, sosialismin lopulliseen yleismaailmalliseen voittoon saakka, oleva perussääntönämme, nimittäin: meidän on käytettävä hyväksemme kahden imperialistiryhmän, kahden kapitalistivaltioiden ryhmän välisiä vastakohtaisuuksia ja ristiriitoja ja yllytettävä niitä toistensa kimppuun. Niin kauan kuin emme ole valloittaneet maailmaa kokonaan, niin kauan kuin olemme taloudellisesti ja sotilaallisesti heikompia kuin

muu, kapitalistinen maailma, niin kauan on noudatettava sääntöä: on osattava käyttää hyväksi imperialistien välisiä ristiriitoja ja vastakohtaisuuksia. Ellemme olisi noudattaneet tätä sääntöä, olisimme kaikki riippuneet jo aikoja kapitalistien mielihyväksi hirressä. Peruskokemukset tässä suhteessa saimme Brestin sopimusta tehdessämme. Tästä ei pidä tehdä johtopäätöstä, että sopimukset voivat olla vain Brestin tai Versailles'in sopimuksen kaltaisia. Se ei pidä paikkaansa. Mahdollinen on myös kolmatta lajia oleva, meille edullinen sopimus.

Brest on merkittävä siinä suhteessa, että meidän onnistui ensi kerran tavattoman suuressa mitassa ja äärettömän vaikeissa oloissa käyttää hyväksemme imperialistien keskinäisiä ristiriitoja siten, että viime kädessä hyötyi sosialismi. Brestin aikoihin oli olemassa kaksi äärettömän voimakasta imperialistisaalistajain ryhmä: saksalais-itävaltalainen ja englantilais-amerikkalais-ranskalainen ryhmä. Ne kävivät keskenään vimmattua taistelua, jonka piti ratkaista lähi-ajoiksi maailman kohtalo. Kun kykenimme pitämään puoliamme, vaikka olimme sotilaallisessa suhteessa täysi nolla, vaikkei meillä ollut taloudellisessa suhteessa mitään ja luisuimme alamäkeä, kohti rappiotilan kuilua, kun kykenimme pitämään puoliamme, niin tämä ihme tapahtui yksinomaan siksi, että käytimme oikealla tavalla hyväksemme Saksan ja Amerikan imperialismiin välisiä ristiriitoja. Teimme perin suuren myönnytyksen Saksan imperialismille, ja tekemällä myönnytyksen tälle yhdelle imperialismille suojasimme itsemme samanaikaisesti kummankin imperialismiin ahdistelulta. Saksa ei voinut ryhtyä kuristamaan Neuvosto-Venäjää taloudellisesti enempää kuin poliittisestikaan, sillä oli muuta tekemistä. Luovutimme sille Ukrainan, josta olisi voinut saada viljaa ja kivihiiltä määrin, tietenkin jos pystyy ottamaan, jos oli voimaa ottaa. Englantilais-ranskalais-amerikkalainen imperialismi ei voinut hyökätä kimppuamme, sillä ehdotimme rauhaa ensin sille. Tätä nykyä Amerikassa julkaistaan Robinsin paksua kirjaa, jossa tekijä kertoo, että he kävivät neuvotteluja Leninin ja Trotskin kanssa ja olivat myöntäväisiä solmimaan rauhan. Vaikka he autoivatkin tshekkoslovakkeja ja vetivät nämä osallistumaan interventioon, niin oman sotansa vuoksi he eivät voineet sekaantua meidän asioihimme.

Saattoi näyttää siltä kuin ensimmäinen sosialistinen tasavalta olisi liittoutunut Saksan imperialistien kanssa toista imperialistiryhmää vastaan. Mutta emme tehneet mitään liittoa, emme tehneet mitään, joka olisi horjuttanut tai häväissyt sosialistista valtaa, vaan käytimme hyväksimme kahden imperialistiryhmän keskinäistä eripuraisuutta siten, että loppujen lopuksi molemmat kärsivät tappion. Saksa ei saanut Brestin rauhasta irti muuta kuin muutamia miljoonia puutia viljaa, ja lisäksi Saksaan kulkeutui bolshevistinen kapinahenki. Me sen sijaan voitimme aikaa, jonka kuluessa alettiin muodostaa Punaista Armeijaa. Yksinpä Ukrainan tavattomat haavatkin olivat parannettavissa, joskin suuren ja vaivalloisen työn tuloksena. Sitä Venäjän Neuvostovallan nopeaa romahdusta, johon vihollisemme olivat perustaneet laskelmansa, ei tapahtunutkaan. Juuri sen ajan, jonka historia soi meille hengähdystauoksi, käytimme niin, että pääsimme lujittumaan sen verran, ettei meitä voitu nujertaa asevoimin. Voitimme tempon, voitimme jonkin verran aikaa ja luovutimme vastineeksi vain hyvin paljon paikkaa. Muistaakseni silloin filosofoitiin, että ajan voittamiseksi on luovutettava paikkaa. Nimenomaan filosofien aika ja paikka -teoriaa sovellettiin käytännössä ja politiikassa; luovutimme paljon paikkaa, mutta voitimme niin paljon aikaa, että ehdimme sen kuluessa lujittua. Myöhemmin, kun imperialistit tahtoivat yhdessä aloittaa meitä vastaan suursodan, osoittautui, että se oli mahdotonta, sillä suursotaa varten heillä ei ollut varoja eikä voimia. Emme uhranneet silloin perusintressejämme, luovuimme toisarvoisista, mutta emme perusintresseistämme.

Tässä yhteydessä herää muun muassa kysymys opportunistista. Opportunismi on sitä, että uhrataan perusintressit ja saadaan väliaikaisia toisarvoisia etuja. Juuri tämä on olennaisinta, jos tahdotaan antaa teoreettinen määritelmä opportunistista. Tässä ovat monet joutuneet harhateille. Nimenomaan Brestin rauhaa tehdessämme uhrasimme Venäjän toisarvoiset, sosialismin kannalta katsoen toisarvoiset edut patrioottisessa mielessä ymmärrettynä; teimme tavattoman suuria uhrauksia, mutta ne olivat kuitenkin toisarvoisia. Saksalaiset vihasivat sydämensä pohjasta Englantia. Samoin he vihasivat myös bolshevikkeja, mutta me houkuttelimme heitä, he menivät ansaan.

Saksalaiset olivat vakuutelleet koko ajan, etteivät he mene niin pitkälle kuin Napoleon, ja todellakin, he eivät edenneet Moskovaan saakka, mutta he menivät Ukrainaan ja kärsivät siellä tappion. He luulivat oppineensa Napoleonilta paljon, mutta käytäntö osoitti toista. Me sen sijaan hyödyimme hyvin paljon.

Brestin rauha oli meille varsin opettava esimerkki. Nykyään olemme kahden vihollisen välissä. Kun ei voida voittaa molempia, on osattava sijoittaa omat voimat siten, että viholliset joutuisivat tappeluun keskenään, sillä aina kun kaksi varasta tappelee, rehellinen ihminen hyötyy siitä, mutta heti kun tulemme niin voimakkaiksi, että kykenemme nujertamaan koko kapitalismin, tartumme sitä heti niskasta kiinni. Voimamme lisääntyvät ja sitä paitsi hyvin nopeasti. Tässä suhteessa Brestin rauha oli sellainen opetus, jota emme koskaan unohda ja joka johtopäätöksensä mielessä on antanut enemmän tuloksia kuin mikään propaganda tai agitaatiopuhe, ja nyt olemme voittaneet siinä mielessä, että olemme päässeet jaloillemme. Meitä ympäröivät imperialistiset valtiot, jotka vihaavat silmittömästi bolshevikkeja ja jotka siitä huolimatta, että ne kuluttavat suunnattomasti rahaa, aatteellisia voimia, lehdistön voimaa j.n.e., eivät ole kyenneet kolmessa vuodessa voittamaan meitä sotilaallisesti, vaikka olemmekin sotilaallisessa ja taloudellisessa suhteessa äärettömän heikkoja. Me olemme sata kertaa heikompia kuin yhdistyneet imperialistiset valtiot, mutta sittenkään ne eivät kykene kuristamaan meitä. Ne eivät voi kuristaa meitä siksi, että sotilaat eivät tottele niitä; sodan näännyttäminä näiden valtioiden työläiset ja talonpojat eivät halua sotia Neuvostovaltaa vastaan. Tällainen on nykytilanne, ja on lähdeittävä siitä. Emme tiedä, millainen se on muutaman vuoden kuluttua, sillä vuosi vuodelta länsivallat toipuvat yhä enemmän sodasta.

Kolmannen Internationalen II kongressista lähtien olemme saavuttaneet varmaa jalansijaa imperialistisissa maissa paitsi aatteellisesti myös järjestöllisesti. Kaikissa maissa on nykyään sellainen kantajoukko, joka toimii ja tulee toimimaan itsenäisesti. Se on saatu aikaan. Mutta vallankumouksen kehitysnopeus, kehitysvauhti on kapitalistisissa maissa paljon hitaampi kuin meillä. On ilmeistä, että kun kansat saavat rauhan, vallankumouksellinen liike kiertämättä hidastuu. Sen vuoksi mikäli emme halua valaa kan-

nuja tulevaisuuteen nähden, emme voi nykyään perustaa laskelmiamme siihen, että tuo vauhti käy nopeammaksi. Meidän on päätettävä, kuinka meidän on toimittava tätä nykyä. Ihmiset asuvat valtiossa, jokainen valtio kuuluu valtioiden järjestelmään, valtioiden, jotka suhteessa toisiinsa ovat tietyssä poliittisessa tasapainossa.

Kun otetaan huomioon, että kapitalistit ovat kautta maailman ostaneet suurimman osan rikkaimmista raaka-ainelähteistä tai elleivät ole ostaneet, niin ovat valloittaneet ne poliittisesti; kun kerran tasapaino pohjaa kapitalistiseen perustaan, niin on osattava ottaa se huomioon, käyttää sitä hyväksi. Emme voi käydä sotaa nykyistä Ententeä vastaan. Agitaatiota olemme tehneet ja teemme mainiosti, siitä olemme varmoja. Poliitikassa meidän on käytettävä hyväksemme vihollisten välisiä ristiriitoja ja vain syviä ristiriitoja, jotka johtuvat mitä syvällisimmistä taloudellisista syistä. Jos yritämme käyttää hyväksemme vähäpätöisiä, satunnaisia ristiriitoja, joudumme viheliäisten politikoitsijain ja halpamaisten diplomaattien asemaan. Niin ei kuitenkaan saada aikaan mitään vakavaa. On hyvin paljon diplomaatteja, jotka pelaavat sellaista peliä, pelaavat muuttaman kuukauden, ylenevät nopeasti virkauralla ja taittavat sitten niskansa.

Onko kapitalistisessa maailmassa nykyään syvällisiä ristiriitoja, joita tulee käyttää hyväksi? On kolme perusristiriitaa, jotka haluaisin mainita. Ensimmäinen, meitä läheisimmin koskeva, on Japanin ja Amerikan keskinäiset suhteet. Nämä maat varustautuvat sotaan toisiaan vastaan. Ne eivät voi elää sovussa Tyynen valtameren rannikoilla, vaikka näitä rannikkoja erottaa toisistaan 3.000 virstan välimatka. Tämän kilpailun syynä ovat kieltämättä näiden maiden kapitalistien keskinäissuhteet. On olemassa valtava määrä kirjallisuutta, jossa käsitellään tulevaa Japanin ja Amerikan sotaa. Varmaa on, että sotaa valmistellaan ja että se on väistämätön. Pasifistit koettavat kiertää tämän kysymyksen ja hämäävät sitä yleisillä korulauseilla, mutta jokainen taloudellisten suhteiden ja diplomatian historiaa tutkiva henkilö käsittää aivan selvästi, että taloudellisesti sota on kypsynyt ja että sitä valmistetaan poliittisesti. Ottakaamme mikä tätä kysymystä käsittelevä kirjainen tahansa, niin näemme, että sota lähestyy. Maapallo on jaettu. Japani on valloittanut tavattoman paljon siirtomaita.

Japanissa on 50 miljoonaa ihmistä ja taloudellisesti se on verrattain heikko. Amerikassa on 110 miljoonaa ihmistä, sillä ei ole lainkaan siirtomaita, vaikka se on monta kertaa rikkaampi kuin Japani. Japani on valloittanut Kiinan, jossa on 400 miljoonaa asukasta ja maailman rikkaimmat hiilivarat. Kuinka se voi pitää kaiken tämän hallussaan? On naurettavaa ajatella, etteivät voimakkaammat kapitalistit anasta heikommilta kapitalisteilta kaikkea, minkä nämä ovat rosvooneet. Voisivatko amerikkalaiset jäädä välinpitämättömiksi, kun asiat ovat näin? Voitaisiinko voimakkaat kapitalistit jättää heikkojen kapitalistien rinnalle ja luulla, etteivät voimakkaat anasta heikoilta? Mihin he sitten pysyvät? Mutta voisimmeko me tällaisessa tilanteessa jäädä välinpitämättömiksi ja sanoa kommunisteina vain: „tulemme propagoimaan kommunismia näissä maissa”. Se on oikein, mutta vaaditaan muutakin. Kommunistien käytännöllisenä tehtävänä on käyttää politiikassa hyväksi tätä vihaa, yllyttää noita kapitalisteja toisiaan vastaan. Muodostuu uusi tilanne. Ottakaa kaksi imperialistista valtiota: Japani ja Amerika — ne tahtovat käydä sotaa, ne tulevat käymään sotaa ensi sijasta maailmassa, oikeudesta ryöstää. Japani tulee käymään sotaa voidakseen ryövätä edelleenkin Koreaa, jota se ryövää ennen kuulumattoman petomaisesti käyttäen hyväkseen kaikkia tekniikan uusimpia keksintöjä sekä aito aasialaisia kidutusmenetelmiä. Äskettäin saimme korealaisen sanomalehden, jossa kerrotaan japanilaisten teoista. Kaikki tsarismiin käyttämät menetelmät, kaikki tekniikan viimeisimmät saavutukset punoutuvat siellä yhteen aito aasialaisten kidutusmenetelmien, ennen kuulumattoman raakojen menetelmien kanssa. Ja amerikkalaiset tahtovat anastaa tämän makupalan — Korean. Isänmaan puolustaminen tällaisessa sodassa on tietenkin mitä suurin rikos, sosialismin pettämistä. Toisen maan tukeminen toista vastaan on tietenkin rikos kommunismia kohtaan, mutta meidän kommunistien on käytettävä yhtä maata toista vastaan. Emmekö tee siten rikosta kommunismia kohtaan? Emme, sillä teemme niin sosialistisena valtiona, joka harjoittaa kommunistista propagandaa ja jonka on pakko käyttää jokaista olosuhteiden suomaa hetkeä kartuttaakseen voimiaan mahdollisimman nopeasti. Olemme jo kartuttaneet niitä, mutta kovin hitaasti. Amerikan y.m. kapitalistimaiden taloudellinen ja sotilaallinen mahti kasvaa pirun

nopeasti. Vaikka kartuttaisimme voimiamme kuinka tar-
mokkaasti, kasvumme on kuitenkin verrattomasti hitaampi.

Meidän on käytettävä hyväksemme muodostunutta tilan-
netta: juuri sen vuoksi myönnämme Kamtshatkalla toimi-
lupia. Maassamme kävi Vanderlip, tunnetun miljardöörin
kaukainen sukulainen, jos hänen sanoihinsa voidaan luot-
taa, mutta koska mainiosti järjestetty Yleisvenäläisen eri-
koiskomiteamme vastavakoilu ei valitettavasti ulotu vielä
Pohjois-Amerikan Yhdysvaltoihin, emme ole vielä toistai-
seksi voineet itse tarkistaa näiden Vanderlipien sukulai-
suussuhdetta. Jotkut sanovat, etteivät he ole mitään suku-
laisia. En voi väittää mitään, sillä tietoni rajoittuvat siihen,
että olen lukenut Vanderlipin kirjasen, ei meillä käyneen,
vaan sen Vanderlipin, joka kuvataan ylimykseksi, jonka
kunnianosoituksin ja ministerit ovat ottaneet vastaan suurin
kukkaronsa on hyvin pullollaan, ja joka keskusteli heidän
kanssaan samassa äänilajissa kuin ihmiset puhuvat keske-
nään kokouksessa, niin kuin esimerkiksi meidän kokouk-
sessamme, ja siellä hän puhui rauhallisesti siitä, kuinka
Eurooppa on jälleenrakennettava. Jos kerran ministerit
puhuivat hänen kanssaan kunnioittavasti, niin se merkitsee,
että Vanderlipilla on yhteyksiä miljardööreihin: Vander-
lipin kirjanen paljastaa sellaisen liikemiehen katsanto-
kannan, jota eivät kiinnosta mitkään muut kuin liikeasiat ja
joka tarkkaillen Eurooppaa sanoo: „Asiasta ei taida tulla
mitään, ja kaikki lentää hornan tuuttiin”. Tämä kirja uhkuu
vihaa bolshevismia kohtaan. Kirjanen on mitä mielenkiin-
toisin myös agitaation kannalta, parempi kuin mitkään
kommunistiset kirjaset, sillä loppuyhteenveto on tällainen:
„pelkään, ettei tuota potilasta voida parantaa, vaikka meillä
onkin paljon rahaa ja parannuskeinoja”.

Vanderlip toi kirjeen Kansankomissaarien Neuvostolle.
Kirje on hyvin mielenkiintoinen, sillä siinä hän sanoo
erittäin avomielisesti, kyynillisesti ja tyyneästi niin kuin
amerikkalainen kulakki konsanaan: „Olemme hyvin voi-
makkaita vuonna 1920; vuonna 1923 laivastomme tulee
olemaan vieläkin voimakkaampi, mahtimme esteenä on
kuitenkin Japani, ja meidän tulee sotia sitä vastaan, mutta
sotaa ei voida käydä ilman petrolia eikä ilman naftaa. Jos
myytte meille Kamtshatkan, niin takaan, että Amerikan kan-
san innostus tulee olemaan niin suuri, että tunnustamme

teidät. Maaliskuussa puolueemme saa voiton uuden presidentin vaaleissa. Jos annatte Kamtshatkan vain vuokralle, niin sanon, että silloin ei tule olemaan sellaista innostusta”. Tällainen on miltei kirjaimelleen hänen kirjeensä sisältö. Imperialismi esiintyy tässä aivan ilki alastomana, se ei edes katso tarpeelliseksi verhota itseään millään pitäen itseään ilman muuta erinomaisena. Kun saimme tämän kirjeen, sanoimme itsellemme: tuohon on tarrauduttava kaksin käsin. Että hän on taloudelliselta kannalta katsoen oikeassa, sitä todistaa se, että Amerikan republikaaninen puolue on voiton kynnyksellä. Ensi kerran Amerikan historiassa löytyi etelässä ihmisiä, jotka äänestivät demokraatteja vastaan. On siis selvää, että tämä imperialistin päätelmä on taloudellisesti oikea. Kamtshatka kuuluu entiselle Venäjän keisarikunnalle. Se pitää paikkansa. Entä kenelle se kuuluu tätä nykyä — tämä on tietämätöntä. Sen pitäisi nähtävästi kuulua valtiolle, jota nimitetään Kaukoidän tasavallaksi, mutta tämän valtion rajojakaan ei ole tarkasti määritetty. Tosin eräitä tätä koskevia asiakirjoja laaditaan, mutta ensinnäkin niitä ei ole vielä laadittu ja toiseksi niitä ei ole vielä vahvistettu. Kaukoidän herrana on Japani, joka voi tehdä siellä mitä ikinä haluaa. Ilmeisesti me voitamme, jos annamme juridisesti meille kuuluvan, mutta tosiasiallisesti Japanin anastaman Kamtshatkan Amerikalle. Tähän perustuu poliittinen päätelmäni, ja siihen pohjautuen päätimme ehdottomasti heti solmia sopimuksen Amerikan kanssa. Meidän pitää tietenkin tinkiä sitä tehtäessä, sillä yksikään kauppias ei ala kunnioittaa meitä, elleimme tingi. Sen vuoksi тов. Rykov alkoi tinkiä, ja me kirjoitimme sopimusluonnoksen. Mutta kun koitti allekirjoittamishetki, sanoimme: „Kaikki tietävät, keitä me olemme. Mutta kuka te olette?” Osoittautui, ettei Vanderlip voinut antaa meille takeita. Silloin sanoimme, että olemme peräänantavia. Tämähän on vasta luonnos ja te itse sanoitte, että se astuu voimaan, kun puolueenne pääsee voitolle, mutta voitolle se ei ole vielä päässyt ja sen vuoksi me odotamme.

Sopimusluonnos ei velvoita mihinkään, voimme kieltäytyä siitä millä hetkellä hyvänsä. Siinäkin tapauksessa meiltä menisi hukkaan vain aika, jonka olemme käyttäneet keskusteluihin Vanderlipin kanssa, sekä muutama paperiarkki, mutta nyt olemme jo hyötäneet. Jo yksistään Euroo-

pan uutisten perusteella voidaan nähdä, että se on tuottanut meille hyötyä. Jok'ikinen Japanista saatu tieto puhuu siitä, että siellä ollaan tavattoman levottomia odotettavissa olevien toimilupien vuoksi. Japani ilmoittaa: „Emme salli sitä, se on meidän etujemme vastaista”. Tehkää hyvin, voitakaa Amerikka, emme ole sitä vastaan. Olemme jo karkeasti sanoen yllyttäneet Japanin ja Amerikan toistensa kimppuun, ja se on meille hyödyksi. Olemme päässeet paremmalle puolelle myös amerikkalaisten suhteen.

Kuka on Vanderlip? Emme ole ottaneet selville, kuka hän on, mutta kapitalistisessa maailmassa on toteennäytetty, ettei tavallisista kansalaisista tiedotella sähkeitse ympäri maailmaa. Kun Vanderlip lähti meiltä, niin sähkeitä sateli ympäri maailmaa. Hän on kertonut saaneensa edullisen toimiluvan ja alkanut kehua kaikkialla Leniniä. Se on humoristista, mutta sallikaa huomauttaa, että tässä huumorissa on hitunen politiikkaa. Lopetettuaan täällä kaikki neuvottelut Vanderlip tahtoi tavata minut. Neuvottelin vastaavien elinten edustajien kanssa ja kysyin, pitäisikö hänet ottaa vastaan. Sanottiin: „Lähteköön täältä vieläkin tyytyväisempänä”. Vanderlip tuli, keskustelimme kaikista näistä kysymyksistä, ja kun hän alkoi kertoa olleensa Siperiassa ja sanoi tuntevansa Siperian, että hän on syntyjään työläinen kuten suurin osa Amerikan miljardööreistä j.n.e., että he pitävät arvossa vain praktillista, että he ensin katsovat ja antavat vasta sitten arvionsa, vastasin hänelle: „Nytpä te, käytännön miehet, näette, millainen on neuvostojärjestelmä, ja pystytätte sen kotimaassanne”. Vanderlip katsoi minuun ihmeissään, kun keskustelu sai tällaisen käänteän, ja sanoi sitten venäjäksi (olimme koko ajan keskustelleet englannin kielellä): „Mahdollisesti”. Kysyin ihmeissäni, missä hän on oppinut venäjää. „Minähän olen kiertänyt ratsain suurimman osan Siperian alueesta”. Kun aloimme hyvästellä, hän sanoi: „Minun pitää sanoa Amerikassa, että mister Leninillä (mister tarkoittaa herraa), että herra Leninillä ei ole sarvia”. En käsittänyt heti, kun yleensä ymmärrän huonosti englantia. „Mitä te sanoitte? Sanokaapa uudestaan”. Tämä vilkas ukkeli selitti eleillä ja sanoi: „Sarvia ei ole”. Tulkki oli siinä ja myönsi: „Niin, juuri niin”. Amerikassa ovat kaikki siinä uskossa, että minulla täytyy olla sarvet, t.s. koko porvaristo puhuu, että olen pirun riivaama. „Nyt minun on kuitenkin sanottava, ettei teillä ole sarvia”, sanoi

Vanderlip. Jätimme hyvästit varsin kohteliaasti. Lausuin toivomuksenani, että kahden valtion ystävällisten suhteiden pohjalla tulisi toimilupasopimuksen solmimisen lisäksi kehittymään normaalisti myös keskinäinen taloudellinen avunanto. Kaikki kävi tässä äänilajissa. Sitten alkoi tulla sähkeitä ulkomailta palanneen Vanderlipin puheista. Vanderlip vertasi Leniniä Washingtoniin ja Lincolnin. Vanderlip pyysi minua lahjoittamaan nimikirjoituksella varustetun valokuvani. En täyttänyt hänen pyyntöään, sillä kun lahjoitat kuvasi, kirjoitat: „Sille ja sille toverille”, mutta et voi kirjoittaa: „toveri Vanderlipille”. Mutta senkin luontoisia sähkeitä tuli: tästä näkee, että tällä tapahtumalla oli tietty merkitys imperialistisessa politiikassa. Kun alkoi ilmaantua tiedotuksia Vanderlipin toimilupasopimuksista, niin Harding, mies, joka on valittu presidentiksi, mutta astuu virkaansa vasta ensi vuoden maaliskuussa, ilmoitti virallisesti, että „minä en tiedä asiasta mitään, en ole suhteissa bolshevikkeihin enkä ole kuullut mistään toimilupasopimuksista”. Tämä tapahtui vaalien aikana, yritäpä vaalien aikana tunnustaa olevasi yhteydessä bolshevikkeihin, niin saatat vielä ehkä menettää ääniäkin.

Tällaisten kauppojen tarkoituksena on saada imperialistiset voimat jättämään meidät rauhaan,—toistaiseksi imperialistit istuskelevat, huokailevat ja odottelevat otollista hetkeä voidakseen kuristaa bolshevikit, mutta me lykkäämme tuota hetkeä kauemmaksi. Kun Japania yllytettiin sota-seikkailuun Koreassa, japanilaiset sanoivat amerikkalaisille: „Me tietenkin kykenemme voittamaan bolshevikit, mutta mitä te annatte meille siitä hyvästä? Kiinanko? Sen me otamme muutenkin, mutta tässä meidän pitäisi lähteä kymmenen tuhannen virstan päähän lyömään bolshevikkeja, kun amerikkalaiset ovat selustassamme. Ei, ei politiikkaa niin tehdä”. Japanilaiset olisivat jo silloin voittaneet meidät muutamassa viikossa, jos olisi ollut kaksiraiteinen rautatie ja Amerikka olisi auttanut kuljetusvälineillä. Meidät pelasti se, että Japani, joka nieli Kiinaa, ei voinut edetä Länteen, halki koko Siperian, kun selustassa oli Amerikka, eikä Japani halunnut noukkia kastanjoita tulesta Amerikalle.

Vieläkin varmempana pelastuksenamme olisi se, jos imperialististen valtioiden välillä alkaisi sota. Kun meidän on pakko sietää sellaisia heittiöitä kuin kapitalistivarkaita, joista jokainen hioo veistään päämme menoksi, niin suo-

ranainen velvollisuutemme on suunnata nämä veitset toisiaan vastaan. Kun kaksi varasta tappelee, niin rehelliset hyötyvät. Toisaalta jo yksin toimilupaluonnoskin tuottaa hyötyä — puhtaasti poliittista hyötyä, vaikkei sopimusta solmittaisikaan. Taloudellisesti toimiluvan myöntämisestä on se hyöty, että siten saadaan tuotteita. Jos amerikkalaiset alkaisivat tuottaa osan tuotteista, niin se olisi edullista. Kamtshatkalla on niin paljon öljyä ja malmia, etemme mil-lään kykene ottamaan niitä taloudelliseen käyttöön.

Mainitsin yhdestä imperialistien välisestä ristiriidasta, jota meidän on käytettävä hyväksemme, Japanin ja Amerikan välisestä ristiriidasta; toinen ristiriita on olemassa Amerikan ja koko maailman kapitalistisen maailman välillä. Miltei koko kapitalistinen „voittajien” maailma sai sodassa jättiläissaaliin. Amerikka on voimakas, kaikki ovat nyt sille velkaa, kaikki riippuu Amerikasta, sitä on alettu vihata yhä enemmän, se ryövää kaikkia ja ryövää perin omalaatuisesti. Amerikalla ei ole siirtomaita. Englanti hankki sodassa itselleen tavattoman laajoja siirtomaa-alueita, Ranska samoin. Englanti tarjosi Amerikalle mandaattialueeksi — nykyään käytetään tällaista sanontaa — erästä ryöväämäänsä siirtomaata, mutta Amerikka ei ottanut. Amerikkalaiset kauppiat ajattelevat nähtävästi jotenkin toisin. He ovat nähneet, että sota näyttelee hyvinkin konkreettista osaa niin rappiotilan kuin työläisten mielialankin suhteen, ja tulleet johtopäätökseen, ettei heidän kannata ottaa mandaattialuetta. On kuitenkin selvää, etteivät he salli muidenkaan valtioiden käyttää hyväkseen tätä siirtomaata. Koko porvarillinen kirjallisuus todistaa, että viha Amerikkaa kohtaan voimistuu, ja Amerikassa vaaditaan yhä äänekkäämmin sopimuksen solmimista Venäjän kanssa. Amerikalla oli sopimus Koltshakin kanssa Koltshakin tunnustamisesta ja hänen tukemisestaan, mutta tässä he kokivat jo kerran epämieluisan yllätyksen saaden tulokseksi vain tappiota ja häpeää. Kysymyksessä on siis maailman suurin valtio, jolla vuonna 1923 tulee olemaan voimakkaampi laivasto kuin Englannilla, mutta muut kapitalistiset maat vihaavat yhä enemmän tätä valtiota. Meidän on otettava vaari tällaisesta asiain-tilasta. Amerikka ei voi päästä sovintoon Euroopan maiden kanssa — se on historian oikeaksi todistama tosiasia. Kukaan ei ole kuvannut niin hyvin Versailles'in sopimusta kuin sitä kuvaa kirjassaan Keynes, Englannin edustaja

Versailles'issa. Tässä kirjassa hän ivaa Wilsonia ja tämän Versailles'in sopimusta solmittaessa näyttelemää osaa. Wilson osoittautui siellä suorastaan tomppeliksi, jota Clemenceau ja Lloyd George pyörittelivät kuin pelinappulaa. Näin ollen kaikki viittaa siihen, ettei Amerikka voi päästä sovintoon toisten maiden kanssa, koska sen ja muiden välillä on mitä syvin taloudellinen ristiriita, koska Amerikka on muita rikkaampi.

Sen vuoksi tulemme tarkastelemaan kaikkia toimilupakysymyksiä tästä näkökulmasta. Amerikka on kieltämättä joutunut vastakkain siirtomaiden kanssa, ja jos se yrittää puuttua syvällisemmin niiden asioihin, niin se auttaa kymmenkertaisesti meitä. Siirtomaissa kiehuu suuttumus, ja jos kajoat näihin maihin, niin tahtomattasikin autat meitä, riippumatta siitä, oletko rikas vai köyhä — mitä rikkaampi, sitä parempi —, ja herrat Vanderlipit taivuttavat niskansa. Juuri sen vuoksi tärkein seikka meidän kannaltamme onkin tämä ristiriita.

Ja kolmantena ristiriitana on Ententen ja Saksan välinen ristiriita. Saksa on voitettu, se on lannistettu Versailles'in sopimuksella, mutta sillä on valtavia taloudellisia mahdollisuuksia. Saksa on taloudellisen kehitystasonsa puolesta toinen maa maailmassa, jos ensimmäisenä pidetään Amerikkaa. Asiantuntijat sanovat sen olevan sähköteollisuudessa jopa Amerikan edelläkin, ja te tiedätte, että sähköteollisuudella on erittäin suuri merkitys. Sähkön käytön laajuudessa Amerikka on edellä, mutta teknillisessä suhteessa Saksa on korkeammalla tasolla. Ja tällainen maa on pantu allekirjoittamaan Versailles'in sopimus, joka tekee sen elämän mahdottomaksi. Saksa on voimakkaimpia, kehittyneimpiä kapitalistisia maita, se ei voi sietää Versailles'in sopimusta, ja Saksan, joka itse on imperialistinen, mutta poljettu maa, on pakko etsiä liittolaista maailman imperialismia vastaan.

Nämä ovat ne kolme ristiriitaa, jotka sotkevat auttamattomasti koko imperialistien pelin. Juuri siinä on asian ydin. Ja juuri sen vuoksi on poliittiselta kannalta katsoen kannatettava koko sydäimestä — ei, jätetään sydän rauhaan —, kannatettava edun vuoksi toimilupasopimuksia.

Nyt siirryn tarkastelemaan taloutta. Jo Saksasta puhuesamme kajosimme talouteen. Saksa ei voi Versailles'in rauhan jälkeen tulla taloudellisesti toimeen, eikä yksistään

Saksa, vaan eivät muutkaan voitettut maat, kuten entinen Itävalta-Unkari, vaikka eräät sen osat ovatkin nyt voittajavaltioita, voi tulla toimeen Versailles'in sopimuksen ollessa voimassa. Ne ovat Keski-Euroopan mitä suurin, taloudellisen ja teknillisen jättiläismahdin omaava koostuma. Taloudelliselta kannalta kaikki ne ovat tarpeen maailmantalouden jälleenrakentamista varten. Jos luette huolellisesti kerran ja toisen marraskuun 23 päivänä annetun toimilupadekreetin, niin huomaatte, että me korostamme maailmantalouden merkitystä ja teemme sen tarkoituksellisesti. Se on kiistattomasti oikea näkökanta. Maailmantalouden jälleenrakentaminen vaatii käyttämään Venäjän raaka-aineita. Ilman niitä ei tulla toimeen, se on taloustieteellinen totuus. Sen myöntää aito porvarikin, joka tutkii taloustiedettä ja suhtautuu asioihin aito porvarilliselta näkökannalta, sen myöntää Keynes, joka on kirjoittanut kirjan „Rauhan taloudelliset seuraukset”. Ja myös Vanderlip, ympäri Eurooppaa kiertänyt finanssimagnaatti, hänkin myöntää, että talouden jälleenrakentaminen on mahdotonta, koska raaka-aineita on osoittautunut olevan vähän kaikkialla maailmassa, sillä sota on niellyt ne kaikki. Hän sanoo, että on nojauduttava Venäjään. Ja niinpä Venäjä kuuluttaa nyt koko maailmalle julki: me ryhdymme jälleenrakentamaan maailmantaloutta — sellainen on suunnitelmamme. Se on talouden kannalta oikein. Neuvostovalta on tänä aikana lujittunut, ja paitsi sitä, että se on itse lujittunut, se suunnittelee myös maailmantalouden jälleenrakentamista. Kansainvälisen talouden ja sähköistämissuunnitelman toisiinsa sitominen on tieteellisesti oikeaa. Suunnitelmamme saa varmasti osakseen ei ainoastaan kaikkien työläisten, vaan myös järkevien kapitalistien myötätunnon, huolimatta siitä, että viimeksi mainittujen mielestä olemme „kauheita bolshevikkiterroristeja” y.m.s.; sen vuoksi taloussuunnitelmamme on oikea, ja koko pikkuporvarillinen demokratia alkaa tämän suunnitelman luettuaan kallistua meidän puolellemme, sillä imperialistit jo tappelevat keskenään, kun sen sijaan me esitämme suunnitelman, jota vastaan teknikoilla ja taloustieteilijöillä ei voi olla mitään muistuttamista. Me siirrämme painopisteen talouden alalle ja esitämme koko maailmalle positiivisen rakennustyöohjelman.

Me asetamme kysymyksen kapitalisminvastaiselta kannalta. Me astumme esiin ja sanomme: olemme valmiit rakentamaan koko maailman järkiperaiselle taloudelliselle pohjalle, ja se on epäilemättä oikein. Epäilemättä koko maailmantalous voidaan jälleenrakentaa heti, jos ryhdytään toden teolla työhön ja käytetään nykyaikaisia koneita ja tieteen apua.

Me harjoitamme omalaatuista tuotantopropagandaa, kun sanomme yrittäjille: „Teistä ei ole mihinkään, herrat kapitalistit; sillä aikaa kun te riitelette, me rakennamme omin päin, eikö sen vuoksi ole jo aika sopia kanssamme, hyvät herrat”. Ja koko maailman kapitalistien pitää tosin korvantaustaansa raapien vastata siihen: „Taitaapa olla, allekirjoitetaanpa kauppasopimus”.

Englantilaiset ovat jo laatineet yhden sopimusluonnoksen ja lähettäneet meille. Sitä käsitellään, ja tästä alkaa uusi kausi. Englantilaiset polttivat jo näppinsä aseellisessa sodassa ja nyt heidän on käytävä taloudellista sotaa. Me käsitämme sen vallan hyvin. Emme ole kuvitelleetkaan sellaista, että nyt kun sotimiset on sodittu ja koittaa rauhan aika, sosialistinen vasikka ja kapitalistinen susi alkaisivat syleillä toisiaan. Ei. Se, että teidän täytyy kamppailla kanssamme talouden alalla, on valtava edistysaskel. Olemme esittäneet teille yleismaailmallisen ohjelman pitäen toimilupakysymyksessä silmällä maailman kansantaloutta. Se on taloudellisesti kiistatonta. Yksikään insinööri, yksikään agronomi, joka käsittelee kansantalouskysymystä, ei voi kiistää tätä. Monet kapitalistit sanovat: „Ilman Venäjää ei tule olemaan vankkaa kapitalististen valtioiden järjestelmää”, mutta me ehdotamme maailmantalouden rakentajina toisensuuntaista ohjelmaa. Sillä on erittäin suuri merkitys propagandan mielessä. Vaikka kanssamme ei solmittaisikaan yhtään toimilupasopimusta — mitä pidän täysin mahdollisena —, vaikka koko tämä toimilupien aiheuttama hälinä rajoittuisi vain muutaman puoluekokouksen pitoon ja muutaman dekreetin antamiseen eikä syntyisi yhtään toimilupasopimusta, niin sittenkin olemme jo voittaneet yhtä ja toista. Paitsi sitä, että olemme esittäneet taloudellisen rakennustyön suunnitelman, vedämme puolellemme kaikki sodan köyhdyttämät valtiot. Kolmannen, Kommunistisen Internationalen edustajakokouksessa sanoin, että koko maailma jakautuu sorrettuihin kansakuntiin ja hallit-

seviin kansakuntiin. Sorretut kansakunnat muodostavat vähintään 70% maapallon väestöstä. Versailles'in rauha liitti niiden joukkoon noin 100 tai 150 miljoonaa ihmistä.

Me esiinnyimme nyt todella sekä kaikkien maiden proletaarien että myös sorrettujen kansojen edustajina. Äskettäin ilmestyi Kommunistisen Internationalen „Idän Kansat” niminen aikakauslehti. Kommunistinen Internationale esitti Idän kansoille tunnuksen: „Kaikkien maiden proletaarit ja sorretut kansat, liittykää yhteen!” Joku tovereista kysyi: „Milloin Toimeenpaneva Komitea on antanut ohjeen tunnusten muuttamisesta”. En todellakaan voi muistaa sitä. „Kommunistisen Manifestin” kannalta se ei tietenkään ole oikein, mutta „Kommunistinen Manifesti” kirjoitettiin aivan toisenlaisessa tilanteessa; nykyisen politiikan kannalta se on kuitenkin oikein. Suhteet ovat kärjistyneet. Koko Saksa kiehuu, koko Aasia kiehuu. Olette lukeneet valankumouksellisen liikkeen kehittymisestä Intiassa. Kiinassa vihataan silmittömästi japanilaisia, samoin amerikkalaisia. Saksassa kuohuaa tavaton viha Ententeä kohtaan, mutta sen käsittää vasta sitten, kun tarkastelee Saksan työläisten vihaa oman maansa kapitalisteja kohtaan; kaiken tämän tuloksena Venäjältä on tullut koko maailman sorretun väestön suoranainen edustaja; tapahtumien kulku opettaa kansat pitämään Venäjää painokeskuksena. Gruusiassa ilmestyvä menshevikkien sanomalehti kirjoitti hiljattain: „Maan päällä on kaksi mahtia: Entente ja Neuvosto-Venäjä”. Keitä ovat menshevikit? He ovat niitä, jotka kääntävät turkkia tuulen mukaan. Kun olimme kansainvälisessä suhteessa heikkoja, he huusivat: „Alas bolshevikit!” Kun aloimme voimistua, he huusivat: „Me olemme neutraaleja”. Kun torjuimme viholliset, he sanovat: „Niin, on kaksi mahtia”.

Toimilupadekreetissä esitämme koko ihmiskunnan edustajina taloustieteellisesti moitteettoman ohjelman, jonka tarkoituksena on maailman taloudellisten voimain ennalleen palauttaminen kaikkien, missä hyvänsä sijaitsevien raaka-ainevarojen hyväksikäytön pohjalla. Meistä on tärkeää, ettei missään olisi nälänhätää. Te kapitalistit ette kykene poistamaan sitä, mutta me kykenemme. Me edustamme 70% maapallon väestöstä. Käyköön luonnoksen miten tahansa, mutta taloustieteellisesti se on kuitenkin kiistaton. Taloudellisessa suhteessa toimilupasopimuksella

on merkitystä riippumatta siitä, solmitaanko sopimus vai ei.

Kuten huomaatte, jouduin pitämään hyvin laajan esipuheen ja todistelemaan toimilupien etuisuutta. Toimiluvat ovat meille tärkeitä tietenkin myös siinä mielessä, että saamme tuotteita. Se pitää kieltämättä paikkansa, mutta olennaisinta ovat kuitenkin poliittiset suhteet. Neuvostojen edustajakokoukseen mennessä saatte 600 sivua käsittävän nidoksen, Venäjän sähköistämissuunnitelman. Tämän suunnitelman ovat laatineet parhaat agronomit ja insinöörit. Emme voi jouduttaa sen käytännöllistä toteuttamista saamatta ulkomailta apua — pääomaa ja tuotantovälineitä. Mutta että saataisiin apua, on maksettava. Tähän saakka olemme käyneet sotaa kapitalisteja vastaan, ja he ovat sanoneet meille: joko me kuristamme teidät tahi pakotamme maksamaan 20 miljardia. Mutta he eivät kykene kuristamaan meitä emmekä me maksa heille velkoja. Toistaiseksi olemme saaneet hiukan lykkäystä. Niin kauan kuin tarvitsemme taloudellista apua, suostumme maksamaan teille, kysymys on asetettu näin ja sen toisin asettaminen on vailla taloudellista pohjaa. Venäjän teollisuus on rappiolla, ja sodanedelliseen aikaan verrattuna sen tila on huonontunut kymmenkertaisesti, ellei enemmänkin. Jos meille olisi kolme vuotta sitten sanottu, että tuemme käymään kolme vuotta sotaa koko kapitalistista maailmaa vastaan, niin emme olisi uskoneet. Nyt meille sanotaan: mutta talouden jälleenrakentaminen, kun jäljellä on kymmenesosa sodanedellisestä kansanrikkaudesta, on vielä vaikeampi tehtävä. Se on todellakin vaikeampaa kuin sodankäynti. Sotaa voitiin käydä työläisjoukkojen ja tilanherroilta itseään suojelevien talonpoikien innostuksen ansiosta. Nyt sen sijaan kysymyksessä ei ole puolustautuminen tilanherroja vastaan, vaan nyt on jälleenrakennettava talous olosuhteissa, joihin talonpojat eivät ole tottuneet. Tässä voiton tuo jokapäiväinen, ikävä, vaatimaton, arkipäiväinen työ eikä innostus, rynnäkkö, itseuhrautuvaisuus. Tämä työ on kieltämättä paljon vaikeampaa. Mistä saadaan tarvittavat tuotantovälineet. Jotta saataisiin mukaan amerikkalaiset, heille on maksettava: he ovat kauppamiehiä. Entä millä maksamme? Kullallako? Mutta kultaa emme saa tuhlata. Emme voi antaa luonnontuotteita, sillä emme ole ruokki- neet vielä kaikkia omiammekaan. Kun Kansankomissaarien

Neuvostossa asetetaan kysymys 100.000 puudan suuruisen viljamäärän antamisesta italialaisille, niin elintarvikeasiain kansankomissaari nousee seisomaan ja kieltää antamasta. Me tingimme jokaisesta viljajunasta. Ilman viljaa ei voida kehittää ulkomaankauppaa. Mitä muuta voimme antaa? Romuako? Heillä on omaakin romua paljon. He kehottavat myymään viljaa, mutta viljaa emme voi antaa. Sen vuoksi ratkaisemme tehtävän toimitilupasopimusten avulla.

Siirryn tarkastelemaan seuraavaa kohtaa. Toimiluvat tuovat tullessaan uusia vaaroja. Palautan mieleen, mitä sanoin puheeni alussa, nimittäin, että alimpien kerrosten, työläisjoukkojen keskuudesta kuuluu ääniä: „Älkää antautuko kapitalisteille, he ovat viisasta, ovelaa väkeä”. On mieluista kuulla tällaisia ääniä, sillä siitä näkyy, että meillä on kasvamassa valtava joukko, joka on valmis taistelemaan kapitalisteja vastaan kynsin hampain. Tov. Stepanovin pedagogisesti rakennetuissa artikkeleissa (ensin luetellaan kaikki toimilupia vastaan esitetyt argumentit ja sitten sanotaan, että toimiluvat on hyväksyttävä; mutta kunpahan eräät lukijat vakuuttauduttuaan, ettei toimilupia tarvita, eivät vain jättäisi lukematta kirjoitusten hyvää loppupuolta) on oikeita ajatuksia, mutta kun hän kirjoittaa, että Englannille ei pidä antaa toimilupia, sillä silloin palaa Lockhart, niin siitä olen eri mieltä. Me tulimme Lockhartin kanssa toimeen silloin, kun Erikoiskomiteaa vasta luotiin, kun se ei ollut niin vankka kuin nyt. Ja elleimme kolme vuotta kestäneen sodan jälkeen kykene ottamaan kiinni vakoojia, niin on sanottava, että tällaisen väen ei toimita ryhtyä hallitsemaan valtiota. Me ratkaisemme paljon vaikeampia tehtäviä. Esimerkiksi Krimillä on nykyään 300.000 porvaria. Se on tulevan keinottelun, vakoilun ja kaikenlaisen kapitalistien auttamisen tyyssija. Mutta me emme pelkää heitä. Me sanomme, että voitamme heidät, erotamme heidät toisistaan ja alistamme heidät, selviydymme heistä.

Kaiken tämän jälkeen on naurettavaa väittää, että tiettyille toimilupa-alueille saapuvat ulkomaalaiset ovat meille vaarallisia tai ettemme kykene pitämään heitä silmällä. Ei olisi sitten kannattanut nähdä vaivaakaan eikä ryhtyä johtamaan valtiota. Tämähän on pelkästään järjestelytehtävä, josta ei kannata puhua pitkälti.

Mutta tietenkin olisi perin virheellistä luulla, että toimilupasopimukset tietävät rauhaa. Ei sinnepäinkään. Toimilupasopimukset ovat sotaa uudessa muodossa eivätkä mitään muuta. Eurooppa on käynyt sotaa meitä vastaan, ja nyt sota siirtyy toiselle alalle. Aikaisemmin sotaa käytiin alalla, jolla imperialistit olivat mittaamattomasti voimakkaampia, sotilaallisella alalla. Jos lasketaan, kuinka paljon tykkeitä ja kuularuiskuja on heillä ja meillä, kuinka paljon sotilaita kykenee panemaan liikekannalle meidän hallituksemme ja heidän hallituksensa, niin heidän olisi ehdottomasti pitänyt voida nujertaa meidät kahdessa viikossa. Kuitenkin pidimme puolemme tällä alalla ja olemme valmiit jatkamaan sotaa, alamme käydä taloudellista sotaa. Olemme sanoneet selvästi, että toimilupa-alueen, toimiluparuudun rinnalla tulee olemaan meidän ruutumme ja sitten taas heidän ruutunsa; otamme heiltä oppia mallituotantolaitosten järjestämisessä ja perustamme rinnalle oman tuotantolaitoksemme. Ellemme pysty siihen, niin on hyödytöntä puhua mitään. Tekniikan viimeisen sanan mukainen kalustaminen on nykyhetkellä vaikea tehtävä, mutta on opittava tekemään se, opittava käytännössä, sillä mitkään koulut, yliopistot, kurssit eivät siinä auta, ja sen vuoksi noudatamme toimilupia myöntäessämme shakkiruudukkojärjestystä: tulkaa ja samalla oppikaa.

Taloudellisesti toimilupayritykset ovat meille tavattoman hyödyllisiä. Rakentaessaan asutuksia ulkomaalaiset tietenkin tuovat tullessaan kapitalistisia tapoja, alkavat turmella talonpoikaista. Mutta meidän on pidettävä varamme ja voimistettava vastapainoksi jatkuvasti kommunistista vaikutustamme. Sekin on omalaatuistaan sotaa, kahden — kommunistisen ja kapitalistisen — tuotantotavan, kahden talousmuodostuman, kahden talousjärjestelmän välistä sotilaallista kilpailua. Me todistamme olevamme voimakkaampia. Meille sanotaan: „Hyvä on, te piditte puolenne ulkoisella rintamalla, ryhtykää rakentamaan, rakentakaa ja sitten näemme, kuka voittaa”... Tehtävä on tietenkin vaikea, mutta olemme sanoneet ja sanomme: „Sosialismi vaikuttaa esimerkin voimalla”. Väkivalta on voimassa niiden suhteen, jotka haluavat palauttaa valtansa. Mutta siihen rajoittuukin väkivallan merkitys, ja sitten on voimaa vaikutus ja esimerkki. On osoitettava käytännössä, esimerkin avulla, mitä merkitsee kommunismi. Meillä ei ole

koneita, sota saattoi taloutemme rappiolle, sota vei Venäjän taloudelliset voimavarat, mutta me emme sittenkään pelkää tätä kilpailua, sillä siitä on meille etua joka suhteessa.

Tämä on sotaa, jonka aikana ei myöskään saa tehdä pienintäkään myönnytystä. Tämä sota on meille edullista joka suhteessa, edullista on myös siirtyminen vanhasta sodasta tähän uuteen, puhumattakaan siitä, että samalla saadaan tietty välillinen rauhan tae. Sanoin siinä kokouksessa, jota „Pravda” selosti niin epäonnistuneesti, että olemme nyt siirtyneet sodasta rauhaan, mutta emme ole unohtaneet, että sota alkaa uudelleen. Niin kauan kuin ovat olemassa kapitalismi ja sosialismi, ne eivät voi elää sovussa: loppujen lopuksi jompikumpi voittaa; joko Neuvostovalle tai maailman kapitalismille tullaan veisamaan hautausmessua. Tämä on sodan lykkäämistä tuonemmaksi. Kapitalistit tulevat etsimään aihetta sodan aloittamiseen. Jos he hyväksyvät ehdotuksen ja solmivat toimilupasopimuksia, niin heidän on vaikeampi ryhtyä sotaan. Toisaalta, jos sota syttyy, meillä tulee olemaan mitä parhaimmat ehdot; toisaalta, toimilupasopimuksia eivät solmi ne, jotka haluavat käydä sotaa. Toimilupasopimusten olemassaolo on taloudellinen ja poliittinen peruste sotaa vastaan. Ne valtiot, jotka voisivat sotia meitä vastaan, eivät voi sotia, jos ne solmivat toimilupasopimuksen, se sitoo niitä. Mitä tulee kapitalismin ja bolshevismin yhteentörmäysvaaraan, niin on sanottava, että toimilupasopimukset ovat sodan jatkamista, mutta toisella alalla. On pidettävä silmällä vastustajan jokaista askelta. Siinä tarvitaan kaikkia hallinnollisia, valvonta-, vaikutus- ja vakuutuskeinoja. Se on samaa kuin sota. Olemme käyneet suurempaakin sotaa, mutta nykyisen sodan käymiseksi panemme liikekannalle vielä enemmän väkeä kuin edellisessä sodassa. Tähän sotaan mobilisoidaan järjestään kaikki, jotka tekevät työtä; heille sanotaan ja selitetään: „Jos kerran kapitalismi tekee sen ja sen, niin teidän, työläisten ja talonpoikain, jotka olette kukistaneet kapitalistit, on tehtävä vähintään yhtä paljon kuin he. Oppikaa”.

Olen varma siitä, että Neuvostovalta saavuttaa ja sivuuttaa kapitalistit ja ettei voittomme muodostu vain pelkästään taloudelliseksi. Hankimme tietoja, tottumusta: mikään koulu, mikään yliopisto ei maksa mitään, ellei ole käytännöllistä taitoa. Tov. Miljutin näyttää teille kirjasen,

jonka liitteenä olevasta kartasta näette, että annamme toimilupa-alueita pääasiassa reunamaista. Euroopan-Venäjän pohjoisosassa on 70 miljoonaa desjatiinaa metsiä. Aiomme myöntää toimilupayrityksille noin 17 miljoonaa desjatiinaa. Meidän metsätalouksillemme on määrätty omat ruutunsa: metsät sijaitsevat Länsi-Siperiassa ja peräpohjolassa. Emme menetä mitään. Tärkeimmät tuotantolaitokset ovat Länsi-Siperiassa, jonka rikkaudet ovat mittaamattomat. Emme kykene ottamaan niistä käyttöön sadasosaakaan kymmenessä vuodessa. Mutta ulkomaalaisten kapitalistien avulla, luovuttamalla heille yhden kaivoksen, saamme mahdollisuuden omien kaivostemme hyväksikäyttöön. Myönnämme toimilupa-alueita oman valintamme mukaan.

Kuinka on järjestettävä toimilupayritysten valvonta? Kapitalistit yrittävät turmella talonpoikaistoamme, kansanjoukkojamme. Pienyrittäjänä talonpoika on luonnostaan taipuvainen käymään vapaata kauppaa, kun taas me pidämme tätä rikoksena. Tässä suhteessa valtion on käytävä taistelua. Juuri tässä meidän on asetettava vastakkain kaksi taloudenhoitomenetelmää — sosialistinen ja kapitalistinen. Tämäkin on sotaa, ja juuri tässä on käytävä ratkaiseva ottelu. Meillä on erittäin suuri kato, puuttuu rehua ja tuhoutuu karjaa, samalla kun tavattoman laajoja maaaloja on viljelemättä. Lähipäivinä julkaistaan dekreetti, minkä tarkoituksena on saada liikkeelle kaikki voimat suorittamaan mahdollisimman täydellisesti kylvöt ja parantamaan maataloutta ⁸¹.

Edelleen meillä on miljoona desjatiinaa käyttämättömiä uudismaita, sillä meillä ei ole työjuhtia eikä tarvittavaa työkalustoa, mutta traktori kyntäisi tämän maan miten syvälti tahansa. Sen vuoksi meidän on edullista antaa se vuokralle. Vaikka menettäisimme siinä puolet, kolme neljännestäkin tuotteista, niin sittenkin hyötyisimme siitä. Juuri tämä on sitä politiikkaa, joka on suuntaa-antavana toiminnassamme, ja voin sanoa, että toiminnassa on pidettävä pohjana paitsi taloudellisia näkökohtia ja maailmantalouden suhdanteita myös syviä poliittisia näkökohtia. Muunlainen asiaan suhtautuminen on lyhytnäköisyyttä. Mikäli kysymys on siitä, ovatko toimiluvat meille taloudellisesti edullisia vai epäedullisia, niin taloudellisesti ne ovat kiistattomasti edullisia. Ilman toimilupia emme kykene toteuttamaan

ohjelmaamme emmekä sähköistämään maata; ilman niitä emme kykene kymmenessä vuodessa jälleenrakentamaan talouttamme, mutta kun me sen jälleenrakennamme, pää-oma ei pysty meitä voittamaan. Toimiluvat eivät tiedä rauhaa kapitalismin kanssa, vaan sodan käymistä uudella alalla. Asein ja tankein käydyn sodan asemesta aletaan käydä taloudellista sotaa. Tosin siinäkin piilee uusia vaikeuksia ja uusia vaaroja. Mutta olen varma, että suoriudumme niistä. Olen vakuuttunut siitä, että asettamalla kysymyksen toimiluvista näin, saamme puoluetovereiden valtaenemmistön helposti vakuuttumaan, että toimiluvat ovat välttämättömiä, ja se vaistomainen pelko, josta mainitsin, on hyödyllistä ja terveellistä, ja me muutamme sen liikkeellepanevaksi voimaksi, joka tuo meille pikemmin voiton tulevassa taloudellisessa sodassa.

Julkaistu ensi kerran v. 1923

Julkaistaan pikakirjoitteen mukaan
